

De bijzondere restauratie van een zeer oude houten corpus uit de Sint-Michielskerk te Avekapelle (Veurne).

Het Kunstatelier van Donaat Vanoverschelde samen met het restauratieatelier Kerat van Frederik Cnockaert uit Wervik restaureerde een bijzonder Christusbeeld. Een sculptuur die ooit mooi gepolychromeerd was en deel uitmaakte van een de 18e-eeuwse calvarie. Donaat Vanoverschelde was verantwoordelijk voor de herstelling van het houtrot en polychromie specialist Frederik Cnockaert van Atelier Kerat nam de polychromie op zich. De restauratie gebeurde in samenspraak met de verantwoordelijken van de technische dienst van de Stad Veurne. Het waardevolle beeld met voorstelling van Christus aan het kruis is nu na restauratie terug te bewonderen in zijn herstelde oude glorie nabij het kerkhof aan de Sint-Michielskerk.

De toestand voor restauratie;

Dit beeld, dat dateert van 1749, trotseert nu al bijna 300 jaar weer en wind, noem dit gerust een relik of mirakel. De schade veroorzaakt door de natuur kon het beeld nooit stuk krijgen. De corpus die onderhevig was aan de wisselvalligheid van ons Belgische weer bleef overeind. Een restauratie was wel nodig want de schade veroorzaakt door mens en natuur liet zijn sporen na.

De vogels waren nog de grootste schade veroorzakers want ze hadden hun nest gemaakt in het achterhoofd van Christus. Hun beschermplaatsje was zeer ongunstig voor de bewaring van het beeld. Het maakte dat het beeld nooit volledig kon opdrogen en de langdurige vochtigheid en insijpelend water veroorzaakte schimmel en houtrot. Er was niet alleen een ernstige beschadiging aan het achterhoofd, maar ook aan de handen, de schouders, de borst, de lenden, de knieën en de voeten.

Deze sculptuur heeft derhalve de artistieke waarde ook een grote historische waarde voor dit dorp.

Het doel van deze restauratie;

Het doel van deze restauratie was het beeld beschermen voor de toekomstige inwerking van omgevingsomstandigheden, weersinvloeden en een duurzame ethische herstelling.

De houtrestauratie door Vanoverschelde Kunstatelier

Het hout werd geïnspecteerd en de door houtrot vermolmde delen werden verwijderd, de onaangetaste delen werden behandeld tegen houtrot, houtworm en schimmels. Dit was noodzakelijk om te voorkomen dat de schimmels het beeld in de toekomst verder zouden beschadigen. Vervolgens heeft Donaat het beeld geconsolideerd zodat het originele hout verstevigd werd.

Om de mogelijke nieuwe waterinsijpeling te vermijden, was het noodzakelijk dat Donaat de barsten, de gaten en de lacunes opvulde. Dankzij een foto, daterend uit 1944, van het Koninklijk Instituut voor het Kunstpatrimonium (KIK) uit Brussel, kon Donaat het beeld restaureren en een verantwoorde reconstructie maken van het weggerotte deel van zijn hoofd, de afgebroken vingers en de voet. De armen werden herbevestigd aan het geheel.

De restauratie van de polychromie door Atelier Kerat

Het beeld hangt nu na restauratie terug op zijn originele plek op de buiten-zijgevel van de kerk. Daarom was het noodzakelijk om stabiele en duurzame beschermingslagen aan te brengen. Frederik werkte met een stabiele lichtechte en kleurvaste verf op synthetische basis waardoor het beeld nu voor een hele lange periode beschermd is.

Na de restauratie waarbij de dikke recentere latexverflaag verwijderd werd, ontdekte Frederik onderliggende verfstrepen met kleur. Deze verfstrepen werden gefixeerd en kregen een bescherm- en isolatielaag. Voor de beslissing van de kleursamenstelling baseerde Frederik zich enerzijds op de resultaten van het onderzoek op de resterende verfstrepen en anderzijds op een de foto van het KIK. Aangezien we de authenticiteit van het beeld wilden bewaren, kozen we ervoor ons in te leven in de situatie van het beeld in 1944 (via het beschikbare beeldmateriaal) en verzamelde Frederik documentatie van gelijkaardige Christusbeelden uit dezelfde periode en omstreken. Deze werden vergeleken met de verfsporen van de mogelijks originele laag. Frederik koos voor een warm grijze basis voor het geheel, die lichtjes werd bijgekleurd om de verschillende nuances van de basiskleur te bekomen.

“Ik zie steeds een canon waarbij vermeld wordt dat een corpus een ingetogen uitstraling moet hebben. Dergelijke voorstellingen beogen een verstillend bij de toeschouwer. Die kun je het best bereiken door een polychromie te voorzien met neutrale tonen en dat in diverse tinten grijs. De grijstinten creëren het verschil in uitstraling voor de toeschouwer. De sculpturale kwaliteiten van een beeld zouden bij een veelheid aan kleuren de toeschouwer afleiden.” aldus Frederik.

Hij koos voor een verfmenging met pigmenten in ombers, okers en vergrijzende blauwen, waarop een laag transparant modellerend geschilderd wordt, afgewerkt met een reeks "kleur verdiepende" doorschijnende glaceringen in afwisselend warme en koele tinten. De bedoeling is om de samenhang van de tinten en de warme uitstraling van de polychromie in ere te tonen.

De verflaag werd nadien beschermd met een synthetische acrylvernis die ervoor zorgt dat het beeld de verschillende Belgische weersomstandigheden kan trotseren en in zijn vernieuwde ethiek bewonderd kan worden aan de zijgevel van de kerk.

De toestand na restauratie en na montage aan het kruis.